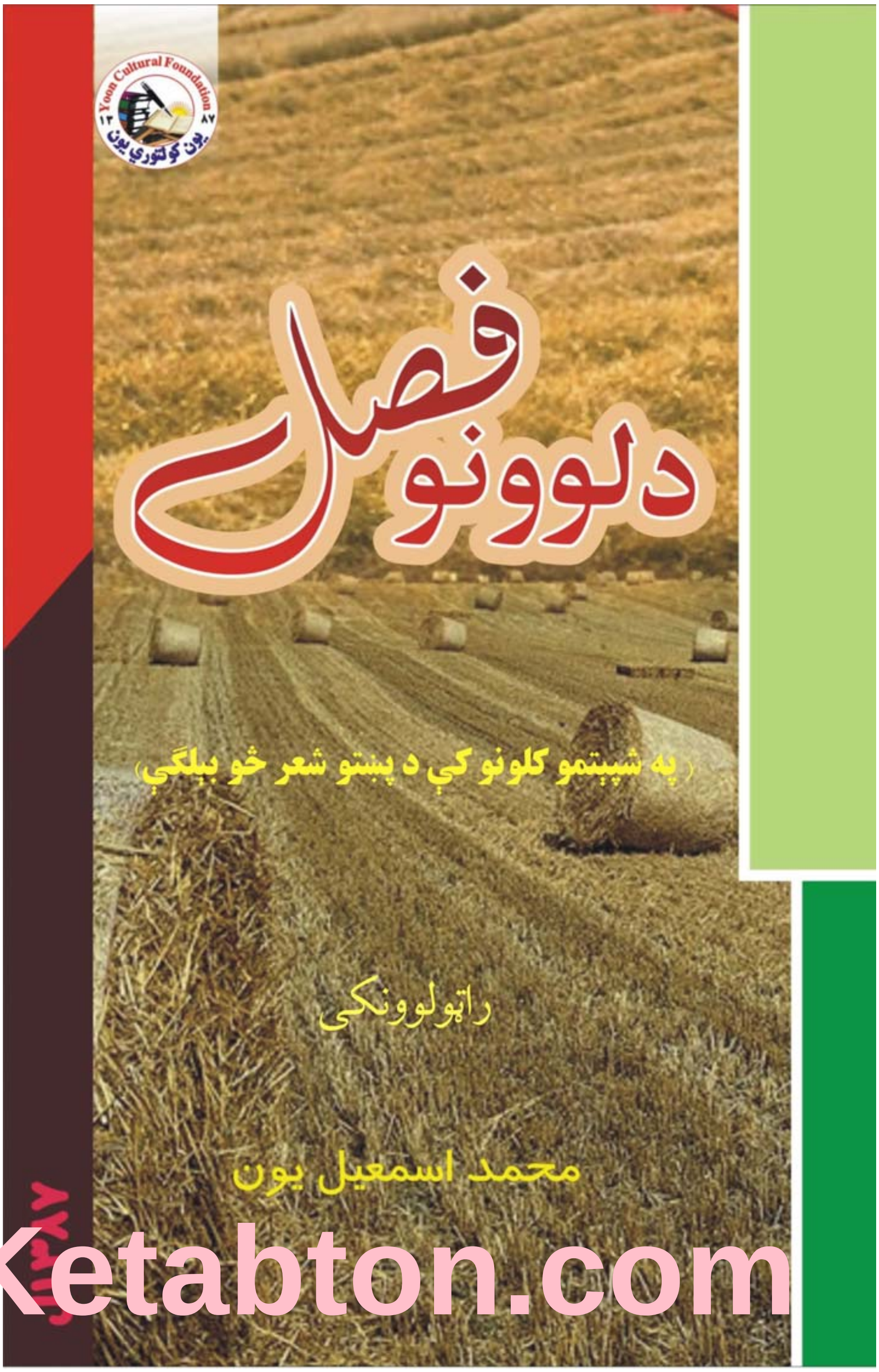

دلوونو فصل

(په شپېتمو کلونو کې د پښتو شعر څو بېلګې)

راټولوونکی

محمد اسمعیل یون

Ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د لوونو فصل

(په شپېتمو کلونو کې د پښتو شعر څو بېلګې)

راټولوونکی

محمد اسمعیل یون

(c) ketabton.com: The Digital Library

بسم الله الرحمن الرحیم

کتاب پېژندنه

د کتاب نوم:	دلوونو فصل
راټولوونکی:	محمد اسمعیل یون
خپرندوی:	یون کلتوري یون
چاپشمېر:	۱۰۰۰ ټوکه
لومړی چاپ:	۱۳۶۹ل کال
دويم چاپ:	۱۳۸۷ل کال
د راټولوونکي پرله پسې نومره:	(۳)
د خپرندوی پرله پسې نومره:	(۳)
کمپوزر:	ضیاالرحمن ضیا

(c) ketabton.com: The Digital Library

ډالۍ

((زلمي هېوادمل)) ته چې پر دې دنيا يې د خپل زلميتوب خوږې شېبې د پښتو د خدمت لپاره پر منډو رامنډو، دګردجنو پانړو پر لټولو او پلټولو، د ناخرګندو پر څرګندولو، د چاپخونو د ماشينونو پر ګړبهار، د بې وقوفانو د سپېرو او ترخو خبرو پر اورېدلو، پر پلېو مزلونو، د نوي ادبي کښښت پر کرلو د ځوانو هيلو پر هڅولو، په ويښه د شپو پر سبا کولو، د دې رنګينې دنيا د عيش او عشرت پر هېرولو، په بې درده زړونو کې د احساس پر ټوکولو، د لويانو د حق پر اداکولو او د پښتو د پيکي ګل پر تل ښېرازه ساتلو تېرې کړې او په بله دنيا خو به يې بې له شکه د دوزخ شنې او سرې لمبې له ژونده تاوې وي ځکه چې ده پښتو ته خدمت کړی او پښتو خو د ((دوزخ)) ژبه ده.

په درنښت

د قربانۍ پر همدا سې لارې مين

يو بل ((يون))

(c) ketabton.com: The Digital Library

نیولیک

ګڼه	سرلیک	مخ
۱	د دویم چاپ سریزه	۱
۲	پیلامیه	۲
۳	دا کلي مه ورانوئ	۱۳
۴	دمیلاد شپو	۱۵
۵	دوه پوښتنې	۱۷
۶	غزل	۱۸
۷	دادګناهو خبرې	۲۰
۸	هیله	۲۲
۹	دقبر عذاب	۲۳
۱۰	رښتیني انځور	۲۵
۱۱	ګل سپرلی	۲۶
۱۲	ژوندي یادونه	۲۸
۱۳	دمینې یادګار	۳۱
۱۴	د اوبو رنګ	۳۲
۱۵	دمینې اور	۳۴
۱۶	سپښتې	۳۵
۱۷	دپرون سندرې	۳۶
۱۸	اپت	۳۷
۱۹	جګړه	۳۹
۲۰	زمابرخه	۴۰

(c) ketabton.com: The Digital Library

۲۱	وروستۍ سلګۍ	۴۱
۲۲	دزنګ پتري	۴۳
۲۳	دمورليک ته	۴۴
۲۴	د پېړۍ ګاليله	۴۶
۲۵	غوټه ونه	۴۸
۲۶	غزل	۵۰
۲۷	د زهروپيالې	۵۱
۲۸	دنظرباران	۵۲
۲۹	د تيغونو لو	۵۳
۳۰	دحجرو شهادت	۵۵
۳۱	اوښکې	۵۶
۳۲	غزل	۵۸
۳۳	غزل	۵۹
۳۴	درڼا نيالګي	۶۰
۳۵	ژوبل دردونه	۶۲
۳۶	دنور وږي	۶۴
۳۷	دځنګل جنازه	۶۶
۳۸	پردی ساقي	۶۷
۳۹	دمحبت ګلونه	۶۸
۴۰	دحقيقت ډولۍ	۷۰
۴۱	غزل	۷۲
۴۲	مخه ښه	۷۳
۴۳	د محمد اسمعيل يون لنډه پېژندنه	۷۶

(c) ketabton.com: The Digital Library

د دویم چاپ سریزه

پر ۱۳۶۹ل کال زه د کابل پوهنتون د ژبو او ادبیاتو پوهنځي د دریېیم ټولګي محصل وم. دا وخت مې په ((شخصي لګښت د کتاب چاپ)) یو کوښښ او یو خوځون پیل کړی و او هڅه مې کوله یو شمېر هغه افغانان، چې له اقتصادي پلوه یې روزګار ښه و، دې ته وهڅوم چې په خپل لګښت علمي او هنري کتابونه چاپ کړي او په دې ډول د هېواد د فرهنګ په وده کې برخه واخلي. زموږ لومړۍ هڅه په دې برخه کې بریالۍ شوه او د خپل ټولګیوال (پښتون بهرامزي) په مالي لګښت مې ((نیمګړي ارمانونه)) اثر چاپ کړ. دا کار ددې سبب شو، زما نور ټولګیوال چې تر پښتون بهرامزي یې اقتصاد پیاوړی و،

(c) ketabton.com: The Digital Library

دې ته وهڅېږي، چې هغوی هم د اثارو د چاپ او نور فرهنګي چارو لپاره پانګه بېله کړي. په دې کې زما يو بل ټولګيوال (حاجي خان محمد) چې يوې ډېرې درنې پښتنې کورنۍ ته منسوب و، د يو بل اثر د چاپ زمنه وکړه، دا اثر ((د لوونو فصل)) و، چې ما د همدې ۱۳۶۹ل کال په بهير کې ترتيب کړی و. دا اثر اصلاً په شپېتمو کلونو کې د پښتو د څو نوموتو

شاعرانو د کلام ځيني بېلګې دي، يا غورچاڼ دی چې اکثره د همدې لسيزې د حالاتو انځورنه کوي او هغه وخت زما هدف او پلان دا و چې موږ بايد د هرې لسيزې په پای کې د خپل ادب د بېلابېلو صنفونو منتخبات ترتيب کړو او دې سره به موږ ته په ډاګه شي، چې موږ له يوې لسيزې بلې ته په فرهنګي ډګر کې

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځو مره پرمختګ کوو. د شعرونو دا غورچاڼ مې د همدې مقصد لپاره ترتيب کړی و، غوښتل مې د لنډو کيسو يو منتخب هم ترتيب کړم، خو بريالی نه شوم. دې اثر ته مې هغه وخت ځکه د ((لوونو فصل)) نوم ورکړ، چې پر هغه وخت په افغانستان کې د سرونو لو ګډ و او موږ هيله لرله، چې د انساني سرونو د لو دا لړۍ بايد بلې لسيزې ته وانه وړي او زړه کې مې ګرځېدله چې که بله لسيزه کې زموږ هېواد ارام و او ما د بلې لسيزې د شعرونو غورچاڼ چاپوه، نو بيا به پرې د ((ګلونو فصل)) نوم کېږدم، خو په خواشينۍ سره بايد ووايم چې د ((لوونو فصل)) د شعري جونګ تر چاپ وروسته دا دی نږدې دوه لسيزې تېرېږي، خو په افغانستان کې د سرونو لو همغسې روان دی. په دې تېرو دوو لسيزو کې زه بيا هم د دې جوګه نه شوم، چې د پښتو شعر او يا هم لنډې کيسې منتخبات چاپ او بيا له تېر سره پرتله کړم. خو اوس چې زه د خپل تېر کړي فرهنګي کار پر بيا راټولېدو او بيا کتنه بوخت يم، نو ددې اثر بيا چاپ او د انټرنټ خپو ته د هغه خوندي کول راته هم ضروري ښکاره شول. که چېرې زموږ نور ځوان فرهنګيان په هره لسيزه کې د خپل شعر منتخبات ترتيبوي، نو دا اثر ورته د هغه وخت د استوګن ادبي بهير د يوه لس کلن شعري واټن ځو غوره بېلګې په لاس ورکولای شي. دا چې دا کتاب هغه وخت

(c) ketabton.com: The Digital Library

زما د يوه ګران ټولګيوال حاجي خان محمد په مالي لګښت، د خوشال فرهنګي ټولنې د لومړني چاپي اثر په توګه ټولنې ته وړاندې شوی و، نو دلته لازمه بولم چې له ګران حاجي خان محمد او همدارنګه خوشال فرهنګي ټولنې څخه ډېره مننه وکړم، چې دا اثر يې همغه وخت د چاپ له لارې خوندي کړ. د يادونې وړ بولم چې حاجي خان محمد او خوشال فرهنګي ټولنې بيا تر دې وروسته ډېر نور فرهنګي خدمتونه هم ترسره کړي، چې پر خپل ځای يې بايد يادونه او مننه ترې وشي.

زه په داسې حال کې چې اوس د خپلو اثارو د خوندي کولو پر کار بوخت يم، له نورو ليکوالو هم هيله کوم، چې خپل هغه اثار چې پر دويم ځلي او يا څو ځلي چاپ ارزي، بيا راټول او چاپ کړي او که چېرې چاپوي يې هم نه، نو د کمپيوټر او انټرنټ حافظې ته دې وسپاري، چې د مرګ له دايمي خطر څخه وژغورل شي، فرهنګي شتمني د ټول ملت مشترکه پانګه ده او موږ ټول يې د خوندي کولو مسووليت لرو. د همدې هيلې په هيله چې زموږ فرهنګي شتمني د هر ډول ناتارونو له خطرونو او ګواښونو خوندي وي، خپله دا سريزه رالنډوم، دا هم تاسې او دا هم په شپېتمو کلونو کې ((د لوونو فصل))، خدای دې وکړي زموږ په هېواد کې نور د سرونو دا لوونه بند شي، په همدې هيله.

(c) ketabton.com: The Digital Library

څه لو دي د ګلاب ګلاب سرونو په وطن کې
يو اور خو خدايه بل کړې د لوګرو په وزرونو

په درنښت
پوهندوی محمد اسمعيل يون
کابل- افغانستان
۱۳۸۷ل کال- د سلواغې ۲مه

(c) ketabton.com: The Digital Library

پیلامه

د سقراط په باب دا خبره ویل شوې چې: ((هغه شعر له جنون سره یو شی باله)) د دغې خبرې تفسیر په لېونتوب سره نه کېږي، بلکې دا خبره کولای شو چې د یوه بل ادبپوه او شاعر (ملیتون) په یوې جملې سره تفسیر کړو هغه وایي: ((څوک چې غواړي شعر ووایي باید په خپله مجسم شعر وي)). ځکه نو شعر ویل څه اسانه خبره نه ده، هر څوک چې غواړي په ځان د شاعر نوم کېږدي، تر هر څه د مخه باید هغه د شعر ویلو شعور ولري، د هغه ذهن باید ددې توان ولري، چې ژوند، ښکلا او اړیکي د خپل ذهن د ازمېښتونو او تجربو په مرسته د شعور او تحت الشعور په دنیا کې ووینې څو یې هنري انځور زموږ د احساساتو پر ارامه حالت غوغا راګډه کړي. د یوه ښه شعر، انطباعي رمز په همدغه ټکي کې پروت دی. په پښتو ژبه او پښتني ټولنه کې هم شعر او شاعري ددغه قوم له اند او ژوند، هنر او ښکلا سره تلپاتې ملګری دی، چې تر اوسه یې خورا زیاته وده کړې ده، د پښتو شاعرۍ د اوسنۍ پیاوړتیا یو دلیل دادی چې دغه شاعري لکه د نورو شرقي ملتونو د شاعرۍ په

(c) ketabton.com: The Digital Library

شان داسې کلاسيکه زېرمه لري چې شاعر يې د تاريخ په هر څرخ کې له هغې څخه په کمي او کيفي لحاظ فيض او برکت موندلی شي. حميد ماشوخېل نن سبا نه يوازې د پښتو او پښتني شاعرۍ بلبل ياد ېږي، بلکې د خپل کمال په سبب يې په ټوله سيمه او نړۍ کې د شعري بهير رښتيني کاروانيان پېژني او نن يې هم دده شعر دده موشګافي ته دده په خپله وينا د حيرت ګوته په غاښ نيولې ده. حميد په رښتيا هم د شعر نعمت ياني هغه تلپاتې لوربينه د پښتنو په برخه کړې، چې په هغې سره د پښتني او انساني اند او ژوند ټول اتموسفير تسخيرولای شي. د هغه شعر زموږ د شعر او زموږ د شاعر لپاره هغه مثال دی، چې د هغه په مرسته د انسان د ضمير په ائينه کې هم اوښکې ليدلای شو، هم شبنم او هم خنداوې. ځکه:

د غفلت په خوب ويده خلق يې ناوري
که ((حميد)) ناريې وهي لکه جرس
ديوان(۱۳۲) مخ

په همدې ډول د رحمان بابا د شعر فياض سمندر د ژوند د حقيقت او انساني معرفت په حقانيت کې يو بل ډول احساس او کيف لري چې بې ښه او بده پر زړونو او فکرونو اغېزه کوي او د تسليمۍ غاړه يې د شعر هنګامې ته ږدي:

(c) ketabton.com: The Digital Library

بیا دې مخ دی جار وتلی څه بلا شوه
دا بلا له کومه لوری راپیدا شوه
دا زما په یار کې مهر وفا نه شته
که دنیا واړه بې مهره بې وفا شوه.
د رحمان بابا دیوان(۱۷۰)مخ

هو:

له مقدمې راتېرېږو او د ((لوونو فصل)) د کروندو پر درمندونو باندې وراوړو. زموږ د اوسني نسل په اند و ژوند کې دغه فصل داسې فصل دی، چې په عام ډول زموږ د ملت د اوسني عصر حماسه جوړوي، هو حماسه د لوونو حماسه، د درمندونو حماسه، د وینو حماسه او د غربت حماسه، دا ددغه اثر د شعر تګلاره ده او په عمومي لحاظ پر همدې واټ روان انځوریز کاروان دی. په دغه اثر کې د اوسني پښتو ((شعر)) د منشور ټول هغه اړخونه چې د انعکاس قابلیت لري او له یوې رڼایي سرچینه اخلي، په ډاګه کېږي، دغه شعري اثر که موږ د یوه منشور په توګه خپلې مخې ته کېږدو، کېدی شي د هرې ضلعې او هر اړخ په ترڅ کې بېلابېل خصوصیتونه مطالعه کړای شو، په دغه ښکلاییز انځور کې د اوسني شعر ځینې ډېر مهم او د پاملرنې خصوصیتونه لیدلای شو:

په اوسني شعر کې د پخواني شعر خلاف د یوه انځور مسئله هېڅکله نه ده طرحه، په پخواني شعر کې ډېر ځله داسې عنعنه

(c) ketabton.com: The Digital Library

وه چې يو شعر بايد يو انځور په ګوته کړای شي، معمولاً په پخوانيو ډېرو ښو شعرونو کې له دغه چال چلند څخه کار اخيستل شوی، مګر د اوسني شعر په ترڅ کې دا خبره ډېره نادره کارګڼل کېږي. ځکه اوسنی شعر د انځور شعر دی، کېدی شي په يوه شعر کې د انځورونو امېلونه ووينو او کېدی شي د اوسني شاعر په لسو شعرونو کې د پخوانو دېوانونو په اندازه انځورونه ومومو، تر ډېره حده دا خبره د دغې مجموعې د شعرونو په برخه کې هم صدق کوي، راځئ دلته يو څو بېلګې په لنډيز سره لولو:

اشنا د موسېدلو حق له موږ نه دی اخيستی
د خپل او د پردي پر موږ د غم مهرباني ده
زما په وران مالت وراني جونګړې وران وطن کې
د مرګ او د سرو وينو دم په دم مهرباني ده

د زړه د پرهرونو د ټکور اميد يې نه شته
چې نن په رقيبانو د مرهم مهرباني ده.

که چېرې خبرې ته لږ دقيق شو، نو دې نتيجې ته رسېږو، چې زموږ اوسنی ((شعر)) په تېره بيا د هغه ځوانه برخه لږ دقيقې

(c) ketabton.com: The Digital Library

تشریح او څېړنې ته اړتیا لري، ځکه دغه انځوریزې غوټې تر اوسه هم زموږ په قلمونو او زموږ په وحشت ځپلو ارادو نه پرانیستل کېږي، همدا وجه ده چې په پورتنیو دریو بیتو کې یو د ((مهربانۍ)) انځور داسې پېچلې پدیده ده چې د دغه شعر په ترخ کې په څو اړخونو سره کارېدلې ده او هر ځای خپل خپل انځور ښیي، چې یو اړخ له بل اړخ سره یو رنګي نه لري. په همدغو دریو بیتونو کې هره برخه یو ځانګړی او اوچت انځور موږ ته راښیي په داسې حال کې چې پخوانی شعر او شاعري په دې اندازه انځوریزه نه وه، دا هم د دغه اثر څو نورې بېلګې:

جېلوانه!

دا لمدې لښتې مې په ملا باندې په پام وروه
چې دا مې نوې د اختر کالي دي خیرې به شي
مانې د باورونو مې تالا ځکه نن ښکاري
ملګري د یوې لارې یو ارمان معامله ګر دي
لیلا که د ښایست د سوداګرو سره لاړه
زموږ په زمانه کې مجنونان معامله ګر دي.

مخکې مو هم اشاره وکړه چې زموږ د ځوان نسل شاعري زموږ د عصر حماسه ده، هغه حماسه چې زموږ په ټوله شاعرۍ

(c) ketabton.com: The Digital Library

کې يې د شکل او محتوا په لحاظ ساری ډېر لږ ليدل کېږي، ځکه زموږ د غه حماسه زموږ د مظلوم ولس، زموږ د شهيد ولس، زموږ مهاجر ولس او زموږ د بريمن ولس د دغه عصر د ژوند هغه څه له ځانه سره لري، چې د مظلوم، شهيد او مهاجر ولس د شاعر د زړه او فکر په ژورو کې حلاجي شوی، انځور شوی او شعر شوی دی. هو هغه څه چې د وينو په زړه کې يې يوازې حساسې سترګې ويني، هغه څه چې د غم د اوښکو د سمندرونو او سېلابونو تر غرونو هغه خوا يې يوازې همدغه ځوان شعر او شاعر ويلي، دغه څه په دغه اثر کې ليدلای او لوستلای شو.

دا کلی مه ورانوئ،
ګورئ چې هلته ددې تورې تروږمۍ له غېږې
ساړه زګېروي جګېږي
سوزمن اواز راځي
او اميدوارې ميندې
د انتظار د بڼ د سرو ګلونو لارې څارې
دا کلی مه ورانوئ!
دا کلی مه ورانوئ! (څاڅکی، څاڅکی ۲۳ مخ)

(c) ketabton.com: The Digital Library

په هر صورت ! د دغې مجموعې د شاعرانو پر وړاندې یو مهم مسئولیت هم شته، هغه دا چې: دغه کیفیت چې په دغو اشعارو کې او د دغو شاعرانو په نورو شعرونو کې لیدل کېږي، باید نور هم لوړ کړای شي او خپلې شاعرۍ ته باید نوره هم ښکلا او ځلا د تلپاتې ډالۍ په توګه ور په برخه کړي، نن سبا یو شمېر شاعران زموږ په افغاني ادبي بهیر (پښتو او دري) کې داسې هم شته چې بې وخته په وچ غرور څنګه په پچه سپاره شوي، نو بیا یې د کشمیر د لیدو او فتحې نارې بې له دې چې د زمان پر وړاندې امتحان ورکړي پورته کړي دي، په دې هیله چې زموږ ځوان شاعر زمان او زماني ازموینه په خپله ایجادي برخه کې له یاده و نه باسي.

په درنښت
پوهنمل خالق رشید
د کابل پوهنتون د فرهنګي شورا رئیس

(c) ketabton.com: The Digital Library

دا کلی مه ورانوئ

دا کلی مه ورانوئ !
دا کلی مه ورانوئ !
ګورئ چې هلته د شنو ولو د شنو سیورو لاندې
ګورئ د شنې ویالې ترڅنګه د جلګو د پاسه
یو کوچنی پروت دی
یو کوچنی ویده دی
او د ورې لوپټې لاندې
په خوب ورو سترګو
د ناز په غېږه کې کوچني شینکي خوبونه ویني
دا کلی مه ورانوئ !

✲ ✲ ✲

دا کلی مه ورانوئ !
ګورئ چې هلته لکه زرکې زمونږ د کلي نجونې
ګورئ چې هلته د بامو پر سر نورسې پېغلې

(c) ketabton.com: The Digital Library

کتار کتار
د لمر تر وړانګو خپل پيکي جوړوي
او په مينو ژبو
د پېغلتوب غوږ کې د ځوان هوس سندرې بولي
دا کلی مه ورانوئ !

✵✵✵

دا کلی مه ورانوئ !
ګورئ چې هلته له هغو سپېرو کوډلو ځنې
ګورئ چې هلته ددې تورې تروږمۍ له غېږې
ساړه زګېروي جګېږي
سوزمن اواز راځي
او اميد وارې مېندې
د انتظار د بڼ د سرو ګلونو لارې څاري
دا کلی مه ورانوئ !
دا کلی مه ورانوئ ![1]

[1] څاڅکي څاڅکي، د ليکوالو ټولنه، ۱۳۶۸ل کال، ۲۲-۳۲مخونه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

اسحق ننګيال

د ميلاد په شپو کې

ای ! ددې شنه اسمان په غېږه کې خوب وړې سپوږمۍ !
ای ! په دې شپو کې د پردېسو د سفر ډيوې !
ای ! د ګلونو او د پېغلو ، پېغلو وينو پرې !
ته راته ګورې؟
ته راته ګورې چې د کړيکو او تيارو نښه شوم؟
او د ساړه ژمي خوني او ګنهکار ابليس
زما د ګلابو او نرګسو باغ کې اور وکاره !
ته راته ګورې؟
ته راته ګورې چې محل مې له کارغانو ډک شو ؟

(c) ketabton.com: The Digital Library

او په ویالو کې د هیلیو بچي وسوزېدل !
او زموږ د کلي میندې
د میلاد شپو کې (بې لاسو او پښو بچیان زېږوي) ؟ !
ته راته ګورې؟

✵ ✵ ✵

ته راته ګورې چې مې ټول کلی چاړه چاړه دی؟
خلک په نوکو او برچو د یو بل سترګې باسي !
او د مالت نجونې
په خپلو تورو تورو ځنو کې ځوزان ټک وهي؟
آه
آه نازولې سپوږمۍ !
آه د رڼا مورې ! [1]

---

[1] ځاځکي ځاځکي، د لیکوالو ټولنه، ۱۳۶۸ل کال، ۹۲-۹۳ مخونه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

افضل ټکور

دوه پوښتنې

مور تپوس راځنې وکړو
کوم څیزونه دې خوښېږي؟
ما ځواب کې ورته ووې:
درې څیزونه مې خوښېږي
چې دي:
ژوند ، مینه او حسن
هغې بیا پوښتنه وکړه
کوم څیزونه دې بدایسي؟
ما ځواب کې ورته ووې:
درې څیزونه مې بدایسي
چې دي:
مرګ، وینه او ظلم، [1]

[1] ژوندون مجله ۱۳۲۸ل کال، ۲-۲ ګڼه، ۴۲مخ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

افضل ټکور

غزل

په موږه بدنصيبو د تورتم مهرباني ده
د يار د تورو زلفو پېچو خم مهرباني ده

دا موږه جل وهلي يې د ګوټ په تمه مړه شو
په غيرو غمازانو د صنم مهرباني ده

يارانو د دار لوبه خولا نه ده ختمه شوې
چې نه مرو دا په موږه د ستم مهرباني ده

دا اوښکې مې د سترګو څه ګيلې څه اسوېلي شي
د وخت رابانديې دا په هر قدم مهرباني ده

(c) ketabton.com: The Digital Library

اشنا د موسېدلو حق له موږ نه دی اخیستی
د خپل او د پردي پر موږ د غم مهرباني ده

زما په وران مالت وراني جونګړي وران وطن کې
د مرګ او د سرو وینو دم په دم مهرباني ده

د زړه د پرهرونو د ټکور امید یې نه شته
چې نن په رقیبانو د مرهم مهرباني ده.[1]

[1] له (پرهرونه او ټکورونه) شعري مجموعې څخه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

احمد تکل

دا د ګناهو خیری

ویې مرورۍ یویې سه
دا د ګناهو خیری
چا به له پیالو سره غمونه اړولي وي
چا به د نیمرسې ګناهکارې له ټټر نه شراب څښلي وي
دا د بېخودیو استفراق درسره ومینځه
اوه ځپې،
اوه ګامه پسې پورته کړه
پرې مینځه... !
دغه د صادقو جنګیالیو د عورتو د لامبو خیری
وروسته د ګناه له یوې تورې شپې

(c) ketabton.com: The Digital Library

ویې مروړه یویې سه
دې قمارخانو نه د سګرټو پاتې شوي کاغذونه
دا غلیظ لوګي
او ه شپې
او ه ګامه پسې پورته کړه
روڼ او پاکیزه کړه د پایتخت کوګل
له چل و قسمونو نه
له شک او ګمانونو نه.

۹/۳/۱۳۶۹

(c) ketabton.com: The Digital Library

احمد تکل

هیله

جېلوانه !
دا لمدې لښتې مې په ملا باندې په پام اوروه
چې دا مې نوې د اختر کالي دي...
خیرې به شي [1]

۱/۳/۱۳۶۹

[1] احمد تکل، قلم جریده، ۱۳۶۹ل کال، ۲ گڼه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ابراهیم شینواری

د قبر عذاب

ماته ملا ویل: (عیسی د خدای رسول یوه ورځ
له هډیرې دوه مړي،
بیا راژوندي کړل او پوښتنه یې د حال ترې وکړه
نو پرهېزګاره مړي
چې یې له مرګ نه څو پېړۍ تېرېدې
ویل: (په ما عمر شو تېر لکه یوه خوله خندا او یا څپه د نسیم.)
خو ګنهکار مړي چې درې ورځې یې شوې وې لا
له دې نړۍ نه د تلو
ویل چې دومره ځورولی یم ((د قبر عذاب))

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې د پېړيو شمېر يې،
نه شم شمېرى ټول عمر
مور، ته چې اوس د نړۍ ارته او پراخه سينه
شوله د ګور په شانې
او دا او چت بې انتها زمردين اسمان چت
مو شوه تخته د لحد،
مور، چې د ژوند په نړۍ مړه شو د تيارو له لاسه
او دوه اړخيز فشار د ګور د دېوالونو په شان
مور، ه زبېښي په منځ کې
او زمور، څو ګړۍ ژوندون چې شو (د قبر عذاب)
نو دا په کومه ګناه؟
مور، خو يوازې ژوند کې مينه کړې
او بېګناه يو او سېدلي خپلواک ![1]

[1] اخبار هفته، ۱۳۲۸ کال، ۲۳ ګڼه، ۱۴مخ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ابراهیم شینواری

ربښتینی انځور

هر څومره چې تورې، تورې لړې
د غره خواوشا راټولې شي
ما د ځلېدونکي لمر شوخو پلوشو لاندې،
هغه وخت چې شین اسمان خندل ماته،
ټولې د غره ونې ببلې، ببلې ښې لیدلې دي
هلته ما په ننبه کړې
چې، تور ښتر یې زلفې وې،
سیند یې د اوبو پر مخ روان و په مستۍ او عشق
شنه بوټي خالونه وو د غرونو، ځلېدل ښکلي
نه وځي له مغزه نه مې،
هماغه ربښتیانی انځور
او، څرنګه چې دي،
زه یې هماغه ډول پېژنم ! !؛ [1]
۳۰/۲/۱۳۶۷

(۱) پلوشه جریده، ۱۳۶۹ل کال، ۶ګڼه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

اسدالله اسد

ګل سپرلی

شــونډې دې نشــې زلفــې دې دامونــه کــړه
تېــر لکــه ورېمــه پــه مــا دا ســپېره وختونــه کــړه

تــاو دې لــه بڼــو نــه شــم ولــه دا تېــره غشــي
مځکــه د زړګــي زمــا رنــګ پــه رنــګ ګلونــه کــړه

تــورو ګــورو وربځــو کــې مــخ د ســتورو نــه ګــورم
جــار دې شــم ورېږې ســلګۍ پورتــه مــې غبرونــه کــړه

(c) ketabton.com: The Digital Library

غــواړه چــې شــېبه شــېبه ســتا د هــر يــو ګــل رنــا
دې تيـــارو ګوټونـــو تـــه بـــل د زړه داغونـــه کـــړه

ای د زمـــانې د لاس ګــــل ســـــپر ليــــه دا وايـــم
دا ســپېره اغــزي ګــلان کــانې مــې لعلونــه کــړه

مــرګ بــه پــه مــا واړوي خــاورې د ډېــرو پــه څېــر
ژونـد يـې د اسـد خـو بيـا دوه سـترګې جامونـه کـړه.[1]

(۱) ژوندون مجله، ۱۳۲۷ل کال، لومړۍ ګڼه، ۲۵ مخ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

باقي بريال

ژوندي يادونه

د شپېو مياشتو کلونو
پاتې شوی يو انځور دی
لا يې اوس د زړه په سترګو
په تيارو کې ننداره کړم
هلته
دنګ دنګ چنارونه
پورته شوې هسکه غاړه
د ګلابو جونه هسې
پټه خوله په برم ولاړ دي
او

(c) ketabton.com: The Digital Library

د دوبي په ماښام کې
د اسمان سپين مخې پېغله
د ختيځ د غره له شانه
را اوچته په نخرو شوه
د کلا له دېوالونو
د چنار له هسکو څوکو
دا هغې ته، هغه دې ته
څه بې واره په کتو شوه
د ماښام تياره خوره وه
هلته ستوري په ځلا وو
دلته بل وو مشالونه
زه د شنو ونو د لاندې
د اوبو غاړې ته ناست وم
د مرغانو اوازونو د ماښام چوپتيا
کړه ماته
او
وږمو له هره لوري
ژوند ښېنونکې سارا وړله
زما خو، ستومانه سترګې
لوېدلې ښورېدلې

(c) ketabton.com: The Digital Library

د سپوږمۍ په پلوشو کې
ګوندې دلته یې یادونه
راتازه شي د لیدلو
د هغې سپوږمۍ د وړانګو
چې یې اوس به ننداره کړې
دا سپوږمۍ او چنارونه ![1]

(۱) ژوندون مجله، ۱۳۶۷ل کال، ۴ګڼه، ۱۸مخ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دوکتور حفیظ الله خوږلن

د مینې یادګار

نــــه راتـــه نـــوم او نـــه نښـــان پـــاتې شـــو
یادګـــار د مینـــې لونـــد ګرېـــوان پـــاتې شـــو

چـــې پـــه ښـــېرو دې ځـــوانیمرګ نـــه شـــومه
ســـخت مـــې پـــه زړه دغـــه ارمـــان پـــاتې شـــو
څـــــومره شـــــتمن دي لېونیـــــان د مینـــــې
قـــیس نـــه میـــراث لـــوی بیابـــان پـــاتې شـــو
څـــه بېکســـي شـــوله راپېښـــه خدایـــه
زړه هـــم کوڅـــه کـــې د جانـــان پـــاتې شـــو

ســـــتا د غمـــــزو او اشـــــارو لـــــه لاســـــه
نـــه راتـــه دیـــن او نـــه ایمـــان پـــاتې شـــو. [1]

---

(۱) نغري او سپېلني، ۴۴-۴۵ مخونه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د اوبو رنګ

زه چې کوچنی وم، د اوبو په مانا نه پوهېدم
کله مې سترګو اوبه سپینې،
کله ژېړې
کله شنې لیدلې،
او همېشه به مې له ځانه پوښتل
چې اوبه څه رنګ لري؟
خو یوه ورځ
په ښوونځي کې
د کیمیا ښوونکي
زموږ ټولګي کې په تخته ولیکل:

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې: (له دوه او اواچ) له جمعې نه اوبه جوړېږي
او اوبه،
رنګ نه لري،
خو په هر لوښي کې چې واچول شي
د هغه رنګ اخلي؛
او اوس
له ډېرو کلو وروسته
لټو مه
د کيميا ښوونکی
چې تربنه وپوښتمه:
تا خو ويل چې اوبه رنګ نه لري،
زموږ د کلي
د وياله
اوبه نو ولې
سرې
دي؟؟[1]

(۱) وروستی ټکی، ۱۳۶۷ ال کال، د ليکوالو انجمن، ۳۷-۳۹ مخونه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د مینې اور

لګېدلی مې په زړه د مینې اور دی
سوزېدلی مې د ځوانو هیلو کور دی
ټوله شپه د تورو سترګو تصور کړم
رانه ورک مې د نمجنو سترګو تور دی
د خمار دود مې جګېږي له لیمو نه
ساقي ګوره بیا مې خم درباندې پور دی
په لمن کې ټول وم د تومت کاڼي
خدایه دا څرنګه مینه، څه پېغور دی
حوادث به یې هېڅکله غلي نه کړي
چې په سر کې مې د چا د مینې شور دی
په توبو مې پښې کېښودې زاهده
بیا مې عزم د مغرور اشنا په لور دی. [1]

---

(۱) د تیږو په ذهن کې، ۱۳۶۳ل کال، ۱۳۶۱ کال، ۸۹مخ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

لعل پاچا

سپږمتې

دلته د هغې کوڅې ګوټ ته ګورئ
یو دوه جوار ګره ناست دي
او په تېرو، تېرونو کانو باندې، زموږ د تن غوښې کړې بېلې ځانته
نشه او مست مو دي د زړه په وينو
له خندا شنه دي او د سترګو په کونجو کې، سره ګوري خاندي
لاس کې نیولي دي زموږ د تن هډوکو سپږمتې
او پرې کوي زموږ د يار په لمسه
د سپږمتو، سپږمتو لوبه
یو بل ته ګوري سره
په مینه، مینه باندې
لو به روانه ده لا. [1]

---

(۱) درفش جوانان، ۱۳۲۹ل کال، ۱۴ ګڼه

(c) ketabton.com: The Digital Library

لعل پاچا

د پرون سندرې

اشنا زما ژړګی خو د پرون سندرې وايي
دې نن ته پر سکروټو د ازمون سندرې وايي

مرګیه کړه وکړه نور زموږ له دې مالته
چې دلته تاندې لښتې د ژوندون سندرې وايي
د مینې په وطن کې د مجنون پادشاهي ګوره
لاسونه يې تک سره دي د قانون سندرې وايي
راځي به دې تورتمه د لمن ځیرې کېدو ته
په لار کې د منزل مو سباوون سندرې وايي
یه وخته څه دې وکړه د ښایست بڼ کې زموږه
چې دلته هر يو ګل نن د جنون سندرې وايي

ژړګیه ګیله مه کړه له پردو ځنې ته هسې
نن دلته د پښتو مرګ ته پښتون سندرې وايي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ممتاز ارمان

اپت

منم
غاټولو
د ازغو لو د پلوسو الماسي څوکې د لمر په وړانګو وسېزلې
او د نړۍ د هسکې څوکې
په هک ، څک بام يې جنډې د سپرلي ودرولې
خو لا سپوږمۍ
د شپې له تيو د ناز شونډې ايسته کړې نه وې
چې د کارغانو دوزخي وزرې وپړکېدې

(c) ketabton.com: The Digital Library

او د خزان سرې سیلۍ د سهیل لوري ته راوبهېدې
نو ځکه،
دلته د رېدیو او شینلیو په دې شنه لمن کې
د مارکنډو او خربړو واکمني
له توتکیو او له زانګو نه د ژوند په بدل
غواړي وزرې
او د وینو پانې پانې ګلان.[1]

۷/۲/۱۳۶۹

(۱) قلم جریده، ۱۳۶۹ ل کال، ۱ ګڼه

(c) ketabton.com: The Digital Library

ممتاز ارمان

جګر

خپلــو ورتــه ځمــلاوه پــردو پــه وینــو ولاړه
پت خو د پښتو مې پښتنو مې پښتنو په وینو ولاړه
دغــه کوربنــو خــو د نغریــو ســوي وځنــډل
خــدایږو چــې ملګــرو ! مېلمنــو پــه وینــو ولاړه
ځیـرې لېونـو خو هـر چا خپـل، خپـل ګرېوانونـه کـړه
دا مالــت ښــاغلو او درنــو، پــه وینــو ولاړه
جـوړ د غـم جګـړو د چـا نـوکې د چـا کـوکې وې
هــم تنکــو ګلونــو هــم ازغــو پــه وینــو ولاړه
لــورو د لــوګري پــه زړه ننــوت بیــا وواتــه
یــو ځلــې ګنــاه او بیــا توبــو پــه وینــو ولاړه
ځـه پوښـتې پـامیر نـه چـې لمـن دې ولـې ځیـرې ده
یــو ځلــې لېوانــو او بیــا ســپو پــه وینــو ولاړه.

۴/۴/۱۳۶۹

کابل

ملوک رغون

(c) ketabton.com: The Digital Library

زما برخه

چې یې زمونږ د مینې ساه واخیسته
ځانته سودا یې د ګناه واخیسته
چا ورته دومره هم ونه ویلې
چې دې رضا زمونږ له چا واخیسته
زړه خوږې مینې مې د یار له کتو
خپلو دردونو له دوا واخیسته
نکاح په پټه، پټ په پټه وشوه
لکه چې بده دې ملا واخیسته
رقیبه یاره! ددې زړه ((رڼا)) مې
تا له سینې ولې په غلا واخیسته
کله چې زمونږ د جدایۍ ناره شوه
ما مې له یار ځنې دعا واخیسته
د خوشالۍ او غم د وېش په ورځې
ما له تقدیر ټوله ژړا واخیسته.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ملوک رغون

وروستۍ سلګۍ

په تياره تياره ماښام کې
د زړې کوټې په کوټ کې

د شلېدلي کټ په خوا کې
د سرې چرګۍ په غاړه
د ناروغې بوډۍ سر ته
نيمه سوې غوندې شمه
پټه خوله په چغو چغو
غلې غلې شان ژړېږي
کله يو خوا کله بل خوا
شي کږه وږه له غمه
کله لپې لپې اوښکې
څڅوي په ځان له بره
کله څر څر اواز کړي

(c) ketabton.com: The Digital Library

پتنګــــان پــــه ځــــان ســــتي کــــړي
کلـــه غلـــی شـــي غـــوږ کېـــږدي
د بــــــوډۍ پوښـــــتنه وکــــړي
خـــو ناروغـــه بـــوډۍ هلتـــه
ځنکــــدن کـــوي مـــړه کېـــږي

شـــمعه هـــم د بـــوډۍ خـــوا کـــې
پــــــه ژړا ژړا ســــــــوزېږي.

۸/۱۱/۱۳۶۸

(c) ketabton.com: The Digital Library

نظیف الله تکل

د زنګ پترې

((سپرلیه راشه)) په دې ګلو راشه
په شنو غندلو په بمبلو راشه
زموږ د باغ په ونو
د کشمالو په څوکو
لا خو توپان د ژمي
لا خو خمار د ورېځو
د توري شپې له زړه نه
بیمار، بیمار پاڅېږي
د سرو غوټو په شونډو
د لمر شغلو ته مخکې
پترې د زنګ وهي.

۸/۴/۱۳۶۹
کابل، خیرخانه

(c) ketabton.com: The Digital Library

علي ګل پیوند

د مور لیک ته

لیک مې د مور نه دی زده
چاته بې ویلي وي
چاته بی زاري کړي
چې راشه زما ګران زوی ته
ولیکه !
زه روغه یم ته څنګه یې !
یاد خوبه دې وي !
چې شنه پاڼه
زموږ د کور له ونې
په زوره چا شکولې وه

(c) ketabton.com: The Digital Library

ژړل به دې
تاتې-تاتې دې ډېر وکړه
ویده شولې
نو ګرانه مینه ګرکې مې
راولیکه !
زه روغه یم، ته څنګه یې ![1]

۴/۲/۱۳۶۱

(۱) سیلۍ، ۱۳۶۸ل کال، د افغانستان د لیکوالو انجمن، ۷۱-۷۲مخونه

(c) ketabton.com: The Digital Library

علي ګل پیوند

د پېړۍ ګالیله

ما پخپلو سترګو ولید
هم هغه و
ببر سر ګرېوان څیرلی
لاس او پښو کې زنځیرونه
څو پاګانو یې خندلې
ویلې دا !
دا لېونی دی

(c) ketabton.com: The Digital Library

پرېږدئ پرېږدئ چې ګونګه شي
په درنو درنو ورنو نو
خو ده !
ده د ځمکې غوږ کې ((هو)) کړه
درته نه مې ویلې ګرانې !
ودې نه لیده څه وشو !
څه ! ته څه ! لنډو ه لارې
((که زه وم که نه وم نه وم)).[1]

(۱) جرګه مجله، ۱۳۶۸کال، ۶ګڼه، ۴۹مخ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

غوټه ونه

زما نیکه کیسه کوله
ویل دا لویه ونه ګورې
چې ترې لاندې شنه ویاله ځي
دا سپېرې دېرې وینې
د درنو ناستو وستل دی
د جرګو مرکو ځای دی
په پېړو پېړو کلونه
که به چا زموږ په سیمه
که به چا زموږ په خاوره
که به چا زموږ په لره

(c) ketabton.com: The Digital Library

که به چا زموږ په بره
د تېري لاس اوږدولو
یا به یې شرم جوړولو
وو تاوده به وستلونه
زما یاد دي بچی دلته
ددې غټې ونې لاندې
دغه ځمکه زوښېدله
سره ټول وو ولسونه
چې څه تره دلته وشي
((هو)) پې وشي د سپینږیرو
د خدای زور د خلکو زور شي
سا او وینې شي د نرو
کاشکې دې کیسې کولې
څه یې ویلې له پخوا نه
چې په ((ګڼه)) کې یاد ېږي
د ویاړونو له انسانه.[1]

(۱) باولی، ۱۳۶۸ل کال، د اطلاعاتو او کلتور وزارت، ۳۸-۳۹مخونه

(c) ketabton.com: The Digital Library

عبدالمالک بېکسیار

غزل

چې يې په سترګو کې ښکاره نه شولې
پوه شوم ارمانه چې پوره نه شولې
خيال مې د عشق ښکلی جهان په څه شو
اشنا چې ته په کې د ېره نه شولې
يا خو څه شوي يا څه کېږي ګلې
نن په ګودر خوره وره نه شولې
که پښتو وي راکې نو بس دی همدا
ما چې درو کاته، ته سره نه شولې
دا خو پښتو مغله نه ده پاتې !
پښتون دې خرخ کړ غرغره نه شولې
ستا په ښايسته خمارو سترګو مې څه
د بېکسيار په ننداره نه شولې.[1]

(۱) د نظر په څوکو له ناچاپه شعري مجموعې څخه

(c) ketabton.com: The Digital Library

عبدالمالک بېکسیار

د زهرو پیالې

پرون مې بیا ،
د خپلې مینې په سپېره هدیره
ستا د شهیدو وعدو ،
د شناختو څنګ ته په شېبو وژړل

✵ ✵ ✵

او د ګودر خوا کې د وچې ونې
چې د چوغکو په بدل کې یې اوس ،
په وچو پاڼو کې ساکښو خپلې ځالې کړي
د اوښکو سیند کړ جاري

✵ ✵ ✵

شېبې مې
یو بل پسې ، لکه د زهرو پیالې
ستا په ترخو یادو کې
له ستونې تېرې کړلې.[۱]

---

(۱) د نظرپه څوکو له ناچاپه شعري مجموعې څخه

(c) ketabton.com: The Digital Library

عبدالمالک بېکسيار

د نظر باران

رابانـــدې بيـــا چــې نـــن ازغـــي را اوري
د چـــا نظـــر مـــې پـــه زړګـــي را اوري

اوس مـــې د اوښـــکو چـــاره ګرانـــه شـــوله
لکـــــه بـــــاران د پســــــرلي را اوري
نـــامردي څنګـــه دې ښـېرې شـــوې پـــر ځـــای
چـــې اشـــنايي مـــې پـــه تنـــدي را اوري
شـــيخه مهـــراب نـــه ســـر راپورتـــه نـــه کـــړې
د ګـــودر خـــوا کـــې شـــنه منګـــي را اوري

پـــر بېکســـيار غريـــب اســـرو اســـرو کـــې
د ګـــل پـــر ځـــای همـــېش ازغـــي را اوري.[1]

---

(۱) د نظر په څوکو له ناچاپه شعري مجموعې څخه

(c) ketabton.com: The Digital Library

د تېغونو لو

نه... !
هېڅکله ذهن مې دا نه قبلوي
باور مې هم داسې منلی نه شي
چې ددې واټ دپاسه
د پښې دوکان کې هډو
د کرلپاره سپاره نه جوړېږي
لکه چې ګرم نه يمه !
زه د رښتيا له څنډ نه
په خپلو دواړو غبرګو سترګو وينم

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې پښ په ببړه، ببړه
د تسپارونو پر ځای
دلته د کر، کیلې، باران موسم کې
د شنو تېغونو د رېبلو او د ((لو)) لپاره
له سرې او سپنې نه ((لور)) جوړوي
او په ((لوګرو)) یې ارزانه پلوري.

۳۱/۴/۱۳۶۲
کابل

(c) ketabton.com: The Digital Library

عارف خزان

د حجرو شهادت

زموږ د کلي له سپېرو نغرو نه
نور د اورونو لوګي
لکه بيرغ چېرته د بام د پاسه نه رپېږي
د چينو سترګې د حجرو د شهادت په وير کې
له ډېره غمه ړندې شوي اوښکې نه تويوي
او کلی کوز له پاسه
جوړ د بادونو د مارانو د نڅا جشن ته
په ډېر هيبت
کنډر،
کنډر
ولاړ دی.

۲۸/۷/۱۳۶۸
کابل

(c) ketabton.com: The Digital Library

عبدالباري جهاني

اوښکې

څه تودې تروې اوبه دي
د ګرېوان پر لور بهېږي
ابدي سکون ته درومي
له ژوندۍ سترګې بېلېږي

✵ ✵ ✵

له هر څاڅکي سره مله وي
د مرموز جهان غږونه
پر اشنا لارو وراخلي
نابلده قدمونه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د کمزورې دنيا ژبه
د قدرت پښو ته ورلوېږي
د احساس بيده نغمه ده
په باڼو غږول کېږي

✵ ✵ ✵

دا شربکه ګونګې ژبه
هرې سترګې ته اشنا ده
دا د هرې مينې کور دی
دا د هر نفرت غوغا ده.[۱]

(۱) له ورکې مينې څخه، ۸۶مخ، ۱۹۷۹م کال.

(c) ketabton.com: The Digital Library

عبدالهادي هادي

غزل

دلته وینې هلته وینې ټول وطن زخمي زخمي شو
د ګلابو پاڼې ژاړي چې ګلشن زخمي زخمي شو
د وبا استازې ګرځي پرې کوي مرې د حسن
د سپرلو ابۍ شوه بوره هر چمن زخمي زخمي شو
له اسمانه راورېږي دالله(ج) د غضب کاڼي
سمن سر ورته نیولی نسترن زخمي زخمي شو
پسرلی نه و وبا و چې هر باغ کې یې پل کېښود
هره ونه هر یو ګل او هر سمن زخمي زخمي شو
هادي اوس یې نو غمونه ښه په خلاصه ټنډه ګاله
دا خو ستا سو لېونتوب و چې هر تن زخمي زخمي شو.

۳۰/۲/۱۳۶۹
کابل

عبدالهادي هادي

غزل

وخته کوڅه کې وو هر لور لېوني
اوس مو د پېره شو لو په کور لېوني

که يې هر څو سرونه پرېکړه جابر
ګوره چې زېږي نوي نور لېوني

خدايه ! محفل ورځنې تش شو څه له
شړي مالت نه په هر تور لېوني

هغه د قيس د مدرسې طالبان
دلته ژوندي شولو په ګور لېوني

هادي هغو پورې به ژاړو موږه
چې څو يادېږي دا څلور لېوني.

(c) ketabton.com: The Digital Library

فضل الهي ګران

د رڼا نیالګي

هره خوا جان او جانان دی کوه طور دی کوه طور دی
یو بې حده خوږ جهان دی کوه طور دی کوه طور دی

عشــق او وجــد دی مســتي ده د انــوارو دنیــاګۍ ده
چې موسی ورته حیران دی کوه طور دی کوه طور دی

تجلــې مــې د جانــان دي ددې زړه د عــرش لــه پاســه
مینــه مینــه کــن فکــان دی کــوه طــور دی کــوه طــور دی

(c) ketabton.com: The Digital Library

ستا د وحي نه قربان شم ای د عقل جبرائيله !
لړ خو وګوره توپان دی کوه طور دی کوه طور دی

ميخواره مجنونان واړه يو له مخې ميزوبان شوه
اوس د مينې امتحان دی کوه طور دی کوه طور دی

دې سرکش ناري جهان ته د مهدي وتل په کار دي
څه ښايسته نوري ارمان دی کوه طور دی کوه طور دی

چا ويل چې د ګران شعر راپرېوتی له اسمانه؟ !
ګرانه ستا زړه ځراغان دی کوه طور دی کوه طور دی.

۱۳/۶/۱۳۶۹

(c) ketabton.com: The Digital Library

فضل الهي ګران

ژوبل دردونه

اوښکو کې د چغو تندرونه وینمولی شم
سترګو نه د کړیکو ټول خوبونه تښتولی شم

وینې، وینې چغې د شپېو مې ژوبلوي مدام
چغې د قلم نه لکه وینې غورځولی شم

ته که چاودې پوندې او شکېدلی ګرېوان نه ګورې
زه ژوبل دردونه د چا کله هېرولی شم

(c) ketabton.com: The Digital Library

دا ببـر سـرونه وچـې شـونډې او زخمـي هیلـې
تـل د عـاطفې پـه نرمـه غېـږه کـې نیـولی شـم

سـوزند فریادونـه او ویرونـه شـول لمبـه لمبـه
ژونـد د بـې احساسو پـه لمبو کـې سوزولی شـم

ټـول ګـلان د چغـو پـه وربـل کـې د خـوږې مینـې
ډېـر پـه مینـه مینـه لکـه پېغلـې زنګـولی شـم

ونخـوه ګرانـه پـه غـزل کـې اورنـۍ چغـې
ژوبـل امیدونـه پـه نغمـو ټکـورولی شـم.[1]

(۱) د هیلو ګودرونه، ۱۳۶۵ل کال، د لیکوالو اتحادیه، ۱مخ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

فاروق فردا

د نور وږی

راشه زما،
د سوځېدلو امیدونو،
د باغچې
مړاو غوټیو باندې
د خپلو سترګو د موسکاوو
د عطرونو پرخې
په شپبو وروه
چې مې د هیلو ګلان
د نور د وږو
نوراني لارو کې

(c) ketabton.com: The Digital Library

د غوړېدو په خاطر
ستا د موسکاوو سپينې لارې څارې
راشه زما،
غېږه کې وغوړېږه.
هر مازيګر
د لمر د شونډو په رنګ
د سره شفق په مخملينه پاڼه
ستا د بدن پرتابلو
د خپلې مينې انځورونو سره لوبې کوم
ستا د تابلو په غنمرګ بستر کې
ستا پر وربښمينو مړوندونو باندې
د ستا د زلفو د عطرونو شال پر سر غوړوم.

۱۳۶۸ل کال، سلواغه

(c) ketabton.com: The Digital Library

فاروق فردا

د ځنګل جنازه

دا راتول شوي لوګي
پر خپلو سترو اوږو
غواړي زموږ د کليوالو د ځنګل جنازه يوسي چېرې؟
د تورو وربځو شاته،
هلته چې ستوري د سپوږمۍ کاله کې
نور د ځنګل د شينکو ونو د شنو پاڼو شنه بويونه اورېدلی نه شي
اسمان نو چاته غوړوي لمنه؟
دا لمر ليدی شې که نه؟
په خپلو سپينو وړانګو؟
د کومې مينې مرثيې غږوې؟
تو تکې زېرې د سپرلي راکوي
خو لا په شونډو کې يې
مات شوي نه دي د سکوت مهرونه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

پروین فیض زاده ملال

پردی ساقي

کوځه هغه ده خو صنم نه شته
د زړه پرهر ته مې ملهم نه شته
رانجه ژړېږي د بڼو پر څوکو
چې د جانان مې پرې قدم نه شته
د شونډو پانې شولې ترمې ترمې
ساقي پردی، دی څه یې غم نه شته
سپوږمۍ غمجنه شوه پر بام نه راځي
د ځلېدلو یې پرتم نه شته
کږه وږه لکه د ځانګې شومه
سپرلی بیده د وږو دم نه شته.[1]

۱۳/۵/۱۳٦۷

---

(۱) ژوندون مجله، ۱۳٦۷ کال، ۴ګڼه، ۵۰مخ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

صفیه صدیقي

د محبت ګلونه

ما د الفت ځولۍ ځولۍ ګلونه
د عقیدت له باغه بیا راوړي
بیا مې ګېډۍ ګېډۍ جوړې د سرو ګلو کړې
ستا په پټکي په خپل وربل کې یې ږدم
پاتې ګلونه به غونچې غونچې کړو
د چا په دواړو پښو کې د دې غونچو ګېډۍ ګېډۍ به کېږدو
بیا به په ګډه ورشو
هغه مالي ته چې ګلونه کري
د همدردۍ او وفا د صداقت او مینې
خوارېږه تخمونه کري
موږ به په ګډه ورته سلام ووایو
ته د پټکي ګلونه زه د وربل ګلونه
سره جوړه به یې کړو

(c) ketabton.com: The Digital Library

د زړه له کومي به يې د هغه پښو کې کېږدو
بيا ورته وبه وايو
مالي ګلونه کره په هغو زړونو کې چې
د ښارو دښتو په شان وچې سپېرې پرتې دي
ددغو کلکو زړونو ددې سپېرو ډاګونو
هوا بدله کړه ته فضا بدله کړه ته
ورته رڼا وبښه د رنګارنګ ګلونو
بيا به په ډېره مينه
د هغو زړونو ښارو دښتو نه به
د محبت له ولې اوبه په لپو راوړو
بيا به خړوب شي هغه
په کې به وټوکېږي د محبت ګلونه.[1]

۹/۵/۱۳۶۵

---

(۱) لوپتهه، ۱۳۶۷ل کال، د ليکوالو انجمن، ۸-۹مخونه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

صفیه صدیقي

د حقیقت ډولۍ

ستر ګې مې ستا د ستر ګو
د شنه اسمان په زړه کې
د وفا ستورۍ ګوري
زما د ستر ګو زړه کې
د امیدونو غوټۍ
په نڅېدلو شولې
د شنه اسمان په شاوخوا سیمو کې
غمازې وربخې راغلې
څو د باران پلمه شوه جوړه ورته
زما له سوي زړه نه

(c) ketabton.com: The Digital Library

یوه سیلۍ پاڅېده
لاړله نېغه د اسمان زړه ته ورننوته
خو بیا یې ولیدله چې
نرۍ، نرۍ باران را وورېده
هغه ګلبوټي د غوټۍ شول خړوب
ګلان یې وسپړېدل
بیا د خیالو ناوې مې
د حقیقت ډولۍ کې
د واقعیت لوېې وراوې سره
د نوي ژوند په کاله ننوته.[1]

(۱) اخبار هفته، ګڼه ۲۵، ۱۳۶۹ل کال.

(c) ketabton.com: The Digital Library

تاج محمد یاري

غزل

زما د اوښکو د محل خمونه مه ماتوه
د غم فنا د میکدې جامونه مه ماتوه

ګوره ټوټې به یې ونه نیسې کوشېر د عذر
په سرو منګولو کې نیولي زړونه مه ماتوه
پرېږده مالي چې لږ د ګلو ننداره وکړمه
د زړه په سر کې مې اغزي غمونه مه ماتوه
د ښه نظر په خاطر تل درځي د سر په سترګو
د هیلو بڼ کې د احساس ښاخونه مه ماتوه

ماته ښې یادې دي(یاري) ستا ټولې کړې وعدې
په یارانه کې دې هېڅ وخت لوزونه مه ماتوه

(c) ketabton.com: The Digital Library

زرین انځور د هېواد ځوان نوښتګر لیکوال دی. سره له دې چې د لیکوالۍ زیاته برخه یې پر کره کتنې، کیسه لیکنې او څېړنې متمرکزه ده، خو په وروستیو لسیزه کې یې زموږ شعر ته د یادونې وړ خدمت کړی دی او کله کله شعر هم لیکي، دلته یې یو ټوټه شعر د دغې مجموعې د ښه اختتام لپاره راوړو.

ټولو ته په مینه
زرین انځور

مخه ښه

یوه شېبه ده
عجیبه نه ده، یو غزل د جدایۍ دی
یو غمګین شانته پرتم دی
عجیبه ده،
را ورېږي د وصال له شنه اسمانه تندرونه
او لګېږي،
پرې لګېږي د مینو ټول ناخواله امیدونه
خدایه خیر کړې، خدایه خیر کړې
یوه شېبه ده،
شېبه نه ده، د یو عمر پیلامه ده
یو عجب ټکی د کرښې

(c) ketabton.com: The Digital Library

ورپسې بله ليکلې
خو لوستل د دغې کرښې
لا يې بله تماشه ده
هلته پټه
د سرسام زمان د پاڼو هديره ده
بې لوستلو ډېرې پاتې
ناليکلې ډېر سپينې، سپينې پاڼې
دا شېبه، دا سې شېبه ده
شېبه نه ده هديره د يو ارمان ده
زما دا شېبه ناخوښه، دا عجيبه شان لحظه ده
لکه تې خور ماشوم جدا چې شي په زور د مور له تي نه
او رباب يو څوک راغلا کړي د ادم له خوږې غېږې
او يا لاړه ترې درخو شي، منډه وکړي
يا دنيا خوږه کيسه لا ختمه نه وي
چې يې ژبه ورګونګې شي
هر څه پاتې شي نيمګړي
يا يو خوار د بوډۍ زوی وي
يو مين وي
يوه ناوې يې په مينه وي راوړې
لا يې لاس نه وي ورورې

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې له خوب څخه راویښ شي
ړنګه بنګه یې دنیا شي د خیالونو
دا شېبه دا سې شېبه ده
د ګونګې رباب نغمه ده
د بوډۍ شېبې اسره ده
چې پرته وي ځنکدن ته
یوه ړنګه شان لحظه ده
چې خبره په کې نه شته
خو له ورایه
د یو لاس یو اشاره ده
خدایه خیر کړې !
خدایه خیر کړې !

۲۵/۵/۱۳۶۸

(c) ketabton.com: The Digital Library

د محمد اسمعیل یون لنډه پېژندنه

محمد اسمعیل یون د حاجي محمد خان زوی پر ۱۳۴۶ل کال، د لغمان ولایت د الینګار ولسوالۍ دنیا ته راغلی او په خپل ..... ته راغلی

محمد اسمعیل یون د حاجي محمد خان زوی پر ۱۳۴۶ل کال، د لغمان ولایت د الینګار ولسوالۍ دنیازیو په یوې روښنفکرې کورنۍ کې زېږېدلی دی.

لومړنۍ زده کړې یې د الینګار ولسوالۍ د سلینګار په لومړني ښوونځي کې سرته رسولي دي، تر هغه وروسته کابل ته راغلی او په خوشال خان لېسه کې شامل شو. پر ۱۳۶۶ل کال له نوموړې لېسې څخه په دویم نومره بریالی او پر ۱۳۶۷ل کال د کابل پوهنتون د ژبو او ادبیاتو پوهنځي د پښتو څانګې محصل شو. پر ۱۳۷۰ل کال له نوموړې څانګې څخه اول نومره بریالی او پر همدې کال بېرته د پښتو څانګې د کدر غړی شو. پر ۱۳۸۵ل کال په نوموړې څانګه

(c) ketabton.com: The Digital Library

کې د ماسټرۍ دوره پیل شوه، یون په ډېر ښه او بریالي ډول دا دوره پایته ورسوله.

محمد اسمعیل یون له ۱۳۷۰ل کال څخه بیا تر ننه پورې د کابل پوهنتون د ژبو او ادبیاتو پوهنځي تدریسي غړی او د(پوهندوی) علمي پوړۍ ته رسېدلی دی، پر استادۍ سربېره، استاد یون د ((کابل پوهنتون))، ((هیلې)) او((شمشاد))مجلو د چلوونکي دنده هم په ښه ډول ترسره کړې ده. په پېښور کې د چاپېدونکې ((معارف)) مجلې کتونکی غړی هم و. همدارنګه دیو شمېر نورو چاپي خپرونو همکار هم پاتې شوی دی.

استاد یون پر ۱۳۸۱ل کال، په جلال اباد کې بېړنۍ لویې جرګې ته د ختیزو ولایتونو د انتخاباتو د دفتر مشر شو، د دې جرګې لپاره تر ټاکنو وروسته د جرګې غړی، بیا د جرګې د غړو له خوا د بېړنۍ لویې جرګې دلومړي منشي په توګه انتخاب شو. استاد یون په دې جرګه کې تر خپل وروستي وسه خپل ملي او تاریخي مسولیت ادا کړ او د هېواد دښمنه عناصرو د توطیو مخه یې ونیوله.

تر دې جرګې وروسته، کله چې د افغانستان د اساسي قانون د تدوین بهیر پیل شو، نو استاد یون بیا د دې بهیر لپاره د ختیزو ولایتونو د دارالانشاد دفتر مشر وټاکل شو. په ختیزو ولایتونو کې د اساسي قانون د لویې جرګې لپاره انتخابات هم د همدې دفتر له

(c) ketabton.com: The Digital Library

خوا ترسره شول استاد یون د اساسي قانون د تصویب په لویه جرگه کې د نوموړې جرگې د دارالانشا د غړي په توگه خپل فعال رول ادا کړ. ټاکل شوې وه، استاد یون په ختیزو ولایتونو کې د افغانستان د جمهوري ریاست لپاره د عمومي ټاکنو د دفتر مسول شي، خو په کابل کې د لویو جنگسالارانو او ځینو تنظیمي مشرانو له خوا پر حکومت او ملگرو ملتونو د زیات فشار له امله له کاره گوښه شو. ملگرو ملتونو (UNAMA) استاد یون ته وړاندیز وکړ، چې په کابل کې به تر دې لوړه دنده در وسپارو، خو استاد یون و نه منله او خپلې استادۍ ته یې دوام ورکړ.

درې کاله وروسته یې د ځینو ملگرو په زیات ټینگار او غوښتنه، د جمهوري ریاست د ملي امنیت شورا په دفتر کې د فرهنگي چارو د ریاست دنده ومنله او په کابل پوهنتون کې پر استادۍ سربېره لا تر اوسه دا دنده پر مخ وړي. استاد یون پر ۱۳۸۵ل کال د افغانستان او پاکستان د امن گډې جرگې لپاره د افغانستان له خوا د منشي په توگه غوره شو او دا دنده یې هم په ښه ډول ترسره کړه.

استاد یون د خپلو اکیکوال په توگه په تېرو شلو کلونو کې گڼ شمېر فرهنگي او ټولنیز خدمتونه ترسره کړي، په گڼو چاپي، راډیویي او ټلویزیوني مرکو کې یې د واقعیتونو او حقایقو د څرگندیدو له امله د خلکو په زړونو کې ځای نیولی دی. که څه هم

(c) ketabton.com: The Digital Library

ډېر خلک د يون ليکنې، مرکې او نظريات خوښوي، خو يو شمېر داسې خلک هم شته، چې د يون سرسختي مخالفين دي. د هغه ملي او ګټورو نظرياتو ته هم غلط رنګ او تعبير ورکوي، دا ډول اشخاص، چې اکثره يې زورواکي او د سياسي ډلو ټپلو غړي او مشران دي، د استاد يون نظريات خپلو شخصي او تنظيمي ګټو ته خطر بولي، نو ځکه يې په ټينګه مخالفت کوي. زه ددې شاهد يم، هر کله چې يون کومه ليکنه او مرکه کړې، نو دده پر وړاندې يې مثبت او منفي غبرګونونه دواړه راپارولي دي، منفي غبرګونونه اکثره وخت د هغو اشخاصو او ډلو له خوا وي، چې په تېر کړکېچن سياسي بهير کې يې ډېرې نامشروع ګټې ترلاسه کړي او ځانونه يې مطرح کړي دي.

مثبت غبرګونونه اکثره د ولس د مشرانو، روښنفکرانو او نورو مخورو له خوا وي، خو استاد يون په دغسې سختو اغزنو او تنګو شرايطو کې بيا هم خپل فرهنګي، سياسي او ټولنيز کار ته دوام ورکوي.

دا اوسنی فرهنګي کار، چې تاسو يې اوس په مسلسل ډول ګورئ، دا د تېرو شلو کلونو کارونه دي، چې له تېر يو نيم کال راهيسې پرې په منظم ډول کار شوی، اوډل شوي او دادی ستاسو مخې ته اينبودل کېږي، په داسې يو دولتي دفتر کې چې بوختياوې په کې

(c) ketabton.com: The Digital Library

ډېرې وي، د منظم او ستر فرهنګي کار سرته رسول اسانه کار نه دی. استاد یون پر خپلو فرهنګي کارونو سربېره د ګڼو فرهنګي ټولنو د غړي، همکار او موسس غړي په توګه هم خپل فرهنګي رول ادا کړی، په پېښور کې یې د دوو المان مېشتو فرهنګي ټولنو (د افغانستان د کلتوري ودې ټولنې) او (د پښتني فرهنګ د ودې پراختیا ټولنې) د همکار په توګه د بېلابېلو لیکوالو په لسګونو اثار، ایډیټ او چاپ کړي دي. دغه راز یې په سلګونو کورنیو مشاعرو، ادبي غونډو او سیمینارونو کې ونډه اخیستې ده، خپله یې هم په لسګونو مشاعرې، سیمینارونه او علمي ورکشاپونه جوړ کړي دي.

سربېره پر دې، په یو زیات شمېر، ملي او نړیوالو کنفرانسونو کې یې په ښه ډول د خپل هېواد استازي کړې ده. دلته به یې د اثارو یادونه وکړو:

اثار

الف- پنځونې:

کتاب نوم	خرنګوالی	چاپکال
• متکور	لومړۍ شعري ټولګه	دویم ۱۳۸۷
• په اورونو کې سندرې	دویمه شعري ټولګه	دویم ۱۳۸۷

ب- راټولونې:

(c) ketabton.com: The Digital Library

- هیلې ګډه شعري ټولګه دویم ۱۳۸۷
- نیمګړي ارمانونه د حیران شعري ټولګه دویم ۱۳۸۷
- د لوونو فصل ګډه شعري ټولګه دویم ۱۳۸۷
- د نازو انا یاد د سیمینار د لیکنو ټولګه دویم ۱۳۸۷
- د استاد الفت نثري کلیات د استاد الفت نثرونه دریم ۱۳۸۷
- سیندونه هم مري د اسحق ننګیال شعري منتخبات دویم ۱۳۸۷

ج- ژباړنې:

- د ټولنپوهنې له نظره: په افغانستان کې د واک جوړښتونه
  د پوهنوال روستارتره کي اثر دویم ۱۳۸۷
- .د افغانستان فرهنګي میراثونو ته یوه کتنه
  د نینسي دوپرې اثر دویم ۱۳۸۷
- په افغانستان کې د جګړې جنایتکارانو محاکمه
  د پوهنوال روستار تره کی اثر دویم ۱۳۸۷

د- یونلیکنې:

- د اماراتو سفر د اماراتو یونلیک دویم ۱۳۸۷
- که یون دی یون دی د اروپا یونلیک لومړی ۱۳۸۷
- د پنټاګون ترڅنډو د امریکا یونلیک لومړی ۱۳۸۷

هـ- څېړنې او شننې:

- د محمد ګل خان مومند اند و ژوند ته یوه لنډه کتنه دویم ۱۳۸۷
- استاد زیار د پښتني فرهنګ یو ځلاند ستوری دویم ۱۳۸۷
- د کابل پوهنتون د ادبیاتو پوهنځي پښتو کتابښود دویم ۱۳۸۷
- د افغانستان فرهنګ ته اوښتي زیانونه دویم ۱۳۸۷
- د پښتو شعر هندسي جوړښت شپږم ۱۳۸۷

(c) ketabton.com: The Digital Library

- له افغانستانه د مسلکي کادرونو د فرار عوامل دویم ۱۳۸۷
- ساینسي پرمختیاوې دویم ۱۳۸۷
- ببرړنۍ لویه جرګه ولسواکي او زورواکي دویم ۱۳۸۷
- اندیال خوشال لومړی ۱۳۸۷
- هیله د خپلو سریزو په لمن کې لومړی ۱۳۸۷
- کلتوري یون لومړی ۱۳۸۷
- فرهنګي فقر لومړی ۱۳۸۷
- مرکه او مرکې لومړی ۱۳۸۷
- خوشال په خپل ایډیال لومړی ۱۳۸۷
- د کتابونو په وړمو کې لومړی ۱۳۸۷
- افغانستان په سیاسي کړلېچ کې لومړی ۱۳۸۷
- پښتو لیکنی سمون لومړی ۱۳۸۷
- اوسنۍ رسنۍ لومړی ۱۳۸۷
- که نړیوال ماته وخوري؟ لومړی ۱۳۸۷

خدای (ج) دې استاد یون ته ډېر عمر ورکړي او جرئت دې ورته هم تاند لري، الله (ج) دې دی له هر ډول بدو بلاوو وژغوري، په فرهنګي کارو زیار کې ورته د نور زغم او سبلې هیله لرم.

په درناوي

وفاالرحمن وفا

کابل - افغانستان

(c) ketabton.com: The Digital Library

DəLawuno Fasəl

(The season of Reaping)

The collection of Pashto Poems

Collected
By:
M. Ismael yoon

ISBN 978-9936-500-02-0
9 789936 500020 >

د خپرونو لړ: (۳)

Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library